

KORRESPONDANSER TIL «FRIHETEN»

«Friheten» er de fagorganiserte arbeideres kampforgan. Dets hovedoppgave er å bryte den nazistiske kneblingen av norsk presse og gi et aktivt bidrag, på forskjellig vis, til landets og folkets frigjøring fra okkupanter og nazister.

Gjennom «Friheten» kan norske arbeidere fremdeles la sin stemme høre. Her kan de gi uttrykk for sine meninger og krav, tross nazistisk ensretting og terror.

Mann og kvinne, på arbeidsplassen, verksted, kontor og butikk, bonde og fisker o.s.v. må medvirke aktivt og på bred front med å skape bladet. Det «Friheten» ønsker er konkrete og nøyaktige opplysninger av almen interesse om f. eks.:

1. Tyskernes og nazimyndighetenes overgrep.

Arbeidsledere som ikke skyr noe middel for å framtvinge arbeide. Arbeiderne i hans avdeling blir i tur og orden foreholdt at det blir sparken hvis de retter ryggen. Når tysk reparasjonsarbeide kommer går han fullstendig fra konseptene og går i alt fullstendig tyskernes erend.

Han må selv være oppmerksom på følgene og forstå alvoret i å hjelpe landets fiender.

På tross av tidligere advarsler i avisen blir arbeiderne ved byens største kirkegård oppsagt. Grunnen blir oppgitt at budgettet ikke holder. Det gjelder 8 mannlige og alle kvinnelige arbeidere enda det er flere som er forsørgere og har ansienitet. Disse er da henvist til arbeidskontoret, hvor det bare ventes tysk arbeid.

Fra Asker kommer det klage over kommuneingeniøren der. Han opptrer

2. Bedrifteierers eller andre foresattes unesjonale holdning, ved å presse opp arbeidstempoet, bestikkliser o.s.v. o.s.v.
3. Den nazifiserte fagorganisasjons innflytelse, metoder o.s.v.
4. Sabotasje av enhver art, også om sabotasjen av fagforeningskont.
5. Skildringer av nøden og lidelsene, matsituasjonen, arbeidsulykker som følge av underernæring etå.
6. Kampen slik den foregår i alle former og avskygninger.
7. Angivere og stripete. (Absolutt pålitelige opplysninger.)

Har dere noe på hjertet så gi melding. Enten selv eller gjennom den illegale tillitsmann. «Friheten» vil da fremme saken så langt dets beskjedne spalteplass tillater det.

som slavedriver overfor kommunens arbeidere, og når ikke arbeidstempoet er høyt nok for ham, truer han arbeiderne med å bli sendt til Nord-Norge. Stem tonen en smule ned hr. ingeniør, det er alvorlige tider.

Den illegale forts. fra s. 2. kontroll. De illegale tillitsmenn er seg sitt ansvar bevisst både overfor de fagorganiserte arbeidere og hele folket. Og de slår fast, at den illegale fagforeningskontingenten i sin helhet går til de formål som er i samsvar med de fagorganiserte arbeideres innsats i Norges frigjøringskamp.

MOSKVAHJELPEN til Kirkenes er i full gang. Den røde hær samarbeider med Røde kors for å skaffe den gjenstående norske befolkning midlertidig bosted, mat og medisin.

NORGES FRIGJØRING OG ARBEIDERKLASSEN

Det er med nasjonene som med arbeiderklassen. Deres frigjøring må være deres eget verk. Ingen må regne med at andre — nasjoner eller klasser — skal kjempe og lide for deres skyld. Det er en alminnelig regel. En nasjon som f. eks. den norske kan ikke vente at andre nasjoner skal kjempe for den og vinne frihet og selvstendighet for den. Det er utopi.

Det er en viss mindre del av heimefronten som er interessert i en mest mulig passiv befolkning og som derfor i tide og utide har preket passivitetens evangelium. De er selv aktive nok. Og ennå mer aktive ser de ut til å bli når tyskerne blir jaget ut av landet ved andres hjelp, og etterkrigspolitikken blir aktuell.

Stikk i strid med virkelig folkestyre og demokrati foreslår man å bytte det ene mindretallsdiktaturet med et annet. Denne gang skal det lures inn i en ny forkledning, som et nytt «administrasjonsråd»!

Reaksjonens og nynazismens brutale ansikt kan dog ikke skjules av det ytterst tynne demokratiske slør. Disse kretser skal ikke villedes hverken det norske folk eller arbeiderklassen. Folket er nemlig ikke på noen måte tjent med å innta en passiv rolle i landets frigjøringskamp, og når det gjelder etterkrigsproblemen vil også folket selv bestemme. De vil ikke ha mer formynderskap.

En ting må man ha klart på det rene. Den nasjon som ikke vil eller kan yte et virkelig effektivt bidrag i kampen for sin frigjøring, kan ikke vinne noen seier og derfor naturligvis heller ikke bli fri. Hvis man i en slik skjebnekamp som den vi nå gjennomlever, står som passive tilskuere og overlater kampen, lidelsene og ofrene til andre, da har man også ved denne sin holdning overlatt til disse andre å bestemme over seierens frukter.

Den organiserte arbeiderklasse har ved sin kamp og sine ofre ytet sin overordentlig store innsats i Norges frigjøringskamp. Og i den kommende sluttkamp vil den også, både på grunn av sin størrelse og sin stilling i hele samfunnshusholdningen, bli en av de mest avgjørende faktorer. Men denne kraft i folket kan bare komme til full utfoldelse hvis den har en ledelse som har dens fulle tillit. Dette kan bare skje ved at arbeiderne får den andel i ledelsen som de i følge sin innsats og størrelse har den mest soleklare rett til.

Arbeiderklassen må sammen med det store flertall av det norske folk stå samlet i kampen for landets frihet og selvstendighet og et virkelig demokrati. Samlet må den også slå tilbake alle anslag fra folkets fiender når fredens og framtidens Norge skal dannes.

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få suadd,

Noen tagtig nygannelse på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

N
sk talt
mene.
ampen
er det
t. Det
sttelse.
s med
skulle
faglige
hadde
å be-
artede
nytter
Det er
hvert
arbei-
er om-
tet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
t skall.
isolert.
regel-
dristig-
s tillit.
r hvgd
lassen.
gste og
det er
arbei-
ges fri-
n rolle
gen og
om det
ulle ha

ENHET I MOTSTANDEN!

Muldvarpkreftene på heimefronten arbeider under høytrykk. Hviskekampanjen er deres sterkeste våpen.

Sabotasjegruppene som utenom det offisielle militærapparat retter lamvende slag mot de fiendtlige livsnervene betegner muldvarpene som «bander» og i kretsene som ligger under for nazipropagandaen nyttes «kommunistiske bander».

Det er på tide vi gjør det klart for oss hvorfor disse gruppene arbeider på siden av militærapparatet.

Opprinnelig var det to militære organisasjoner, «Kongshirden» og militærorganisasjonen som var dannet av de to norske arbeiderpartiene. Den sistnevnte var uten sammenligning størst både hva angår medlemstall og forgrening utover landet.

Etter henstilling fra vår militære overkommando ble disse to organisasjonene slått sammen og skulle sortere direkte under forsvarssjefen. Betingelsen var at medlemmene fra begge organisasjoner skulle ha de samme plikter og rettigheter.

Fra ledende hold innen motstandsbevegelsen her heime ble det imidlertid straks satt igang en «opprydding». Det utgikk instruksjoner om at enhver som hadde kommunistiske sympatier skulle utelukkes fra ledende posisjoner, nøye i overensstemmelse med etterkrigsquislingenes direktiver.

Her ligger årsaken til at flere av de dyktigste sabotasjegruppene arbeider utenfor heimefrontens militærorganisasjon. De har intet mot å slutte seg til militærorganisasjonen. Betingelsen er at avtalen med overkommandoen respekteres og at det ikke tales at reaksjonære elementer driver et antidemokratisk spill innen kampformasjonene.

FRA LAUGSÅND TIL MOTSTANDSFRONT

I den første fase av okkupasjonen ble den sivile motstand stort sett organisert innenfor de enkelte yrker. Dette var en naturlig følge av at tyskerne og deres norske håndlangere prøvde å gjøre yrkessambandet til sine redskaper i nazifiseringen. Hvert yrke kom derfor til å føre sin egen kamp etter sine spesielle retningslinjer. Denne organisasjonsform hadde sin store verdi. Medlemmene av yrket kjente hverandre, de visste hvilke menn var best skikket til å lede motstanden, de var bunnet sammen ved gammel solidaritet, og de visste hvor langt en kunne gå. Men den faglige oppbyggingen av heimefronten hadde også sine farer. Kontakten mellom de enkelte yrker var ikke alltid den beste, og noe av den gamle laugsånd snek seg inn i vår kamp. Folk aksepterte de paroler som gjalt deres eget fag, mens de følte seg langt mindre forpliktet av dem som var rettet til hele det norske folk. Etterhvert som kampen skiftet karakter, og hovedtyngden ble lagt på de nasjonale paroler, skapte denne innstilling ofte de største vanskeligheter for heimefrontens ledelse. Vi vet hvor lenge det varte før f. eks. parolen om arbeidsinnsatsen trengte igjennom og ble følt som bindende. I de siste månedene har krigen rykket oss nærmere inn på livet, og den innsats som nå kreves, er i større monn enn før en krigsinnsats. Dette gjelder både den passive motstand som vi hittil har ført, og den aktive som er forberedt og nårsomhelst kan settes inn. Den passive motstand går nå vesentlig ut på å hindre fienden i å utnytte vårt menneskemateriell og våre økonomiske resurser til sine formål. Vi nekter å la oss mobilisere

Forts. side 4.

FRA SOVJETUNIONEN

Utdrag fra «Svensk Typografitidning».

Intet land er vel i de siste år blitt så omdebattert som Sovjetunionen. Men intet land har en i alminnelighet visst mindre om. Meldingene derfra har vært sterkt motstridende og sjelden saklig bedømt. Ikke minst er bildet av Sovjets fagbevegelse blitt forvrengt, og den gjengse oppfatning av denne er ytterligere fordunklet fordi den arbeider under forhold som vi her i landet ikke kjenner til. De nye forhold i Russland etter revolusjonen stilte fagbevegelsen overfor problemer som en før bare hadde syslet med i teorien. En av fagbevegelsens fremste oppgaver var å fremme produksjonen, øke kvantiteten og bedre kvaliteten. Dette kan synes å passe dårlig med de gamle paroler om kortere arbeidstid og bedre lønn. Her må en imidlertid ta i betraktning de spesielle forhold som fagbevegelsen i Sovjetunionen arbeider under. En grunnleggende forutsetning for å forstå hva som foregår i Sovjet er at en er klar over at arbeiderne betrakter seg som herre i eget hus og at de arbeider for egen regning.

Utviklingen gjennom årene har bevist at denne oppfatning er riktig. En granskning av levestandarden bidrar til å forklare hvorfor. Noen eksempler vil vise det.

Arbeidsløshet er et ukjent begrep i Sovjet. Arbeidsdagen var inntil straks før krigen 6 å 7 timer med seks dagers uke. Mulighetene for utdanning er store. I 1937 studerte 30 mill. barn ved de høyere skoler og 4,4 mill. studerende ved arbeiderfakultetene. Gjennomsnittslønnen steg fra 703 rubel i 1928 til 2776 rubel i 1936, mens antall arbeidere og funksjonærer i samme tid øket fra 11,6 mill. til 25,8 mill. Den totale lønn øket fra 8,2 milliarder

til 71,6 (i 1937 78,3) milliarder rubel. En bør legge merke til at økningen av antall arbeidere i stor utstrekning er skjedd ved at flere familiemedlemmer er beskjeftiget i produksjonen. Derved er inntekten for gjennomsnittsfamilien øket betraktelig over de tall som er nevnt før. Videre må en ta i betraktning det russerne kaller den sosiale lønnen, statens utgifter til befolkningens beste: forsikring, mødre- og barnehjem, hvilehjem, sanatorier, de sosiale og kulturelle goder. I 1927 kostet dette staten 1,6 milliarder, i 1936 15,5 milliarder rubel. Men lønnsstigningen blir kanskje opphevet ved tilsvarende prisstigning på livsfornödenheter? Det motsatte er tilfelle. Regjeringens prispolitikk har gått ut på en alminnelig senking av prisene. Begynnelsen ble gjort med prisene på matvarer. I 1935 sparte forbrukerne 5 milliarder rubel ved prissenking på matvarer og i 1936 enda mer. På tekstilvarer og toiletartikler 1,5 milliarder. Lønnsstigningen og prissenkingen viser seg i et øket forbruk av bedre matvarer. Ifølge oppgaver fra Sentralforvaltningen for folkeøkonomisk statistikk i arbeidernes husholdning, steg forbruket av følgende artikler pr. person fra 1932 til 1936: Brød med 28 %, poteter 7, kjøtt, fisk og meieri-produkter 88—92, smør 166, egg 91, sukker 43 og frukt med 95. Dette viser oss en gjennomgripende bedring av arbeidernes kosthold. Statistikken over andre varer gir oss samme bilde: Klær, undertøy og sko har øket med 89 %, toiletartikler 270, utgifter til hygiene 65 og til utdanning og kultur med 103.

En kan således ikke ta feil av tendensen i utviklingen av levestandarden for fagforeningsmedlemmene blant de russiske arbeidere. Mot denne bakgrunn blir det lettere å forstå den nye innstilling til arbeid og foretak

N

sk talt
mene.
ampen
er det
t. Det
ttelse.
med
skulle
faglige
hadde
å be-
artede

nytter
Det er

hvert
arbei-
er om-
itet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
t skall.
isolert.
regelse,
dristig-
tillit.
er bygd
lassen.
gste og
det er
arbei-
ga fri-
en rolle
gen og
om det
ulle ha

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

Noen tagning nyannelse på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

som ligger til grunn for arbeidernes faglige virksomhet i Sovjetunionen.

I en senere artikkel vil fagforeningenes virksomhet i produksjonslivet og samfunnet bli nærmere belyst.

FRA LAUGSÅND forts. fra s. 2.

enten det er til krigsinnsats eller tyskerarbeid, og vi gjennomfører konsekvent den stille sabotasje i alle dens former.

Samtidig må vi innstille oss på kravene om aktiv innsats. For mange vil et slikt krav komme som en forløsning. Vi kan ikke vente, og gode nordmenn vil heller ikke ønske, at vi skal få vår frihet tilbake uten medvirkning som en gave utenfra. Våre heimstyrker står ferdig oppsatt og venter bare på signalet til aksjon. Vi vet at de hver dag håper at dette signal vil komme, og at de da vil gjøre sin plikt. Men også de andre som ikke er militært organisert, må innstille seg på at heimefrontens ledelse vil sette igang aksjoner av en voldsommere karakter enn dem vi hittil har opplevd. Våre fiender er trengt opp i et hjørne, de er desperate og kan gripe til desperate midler. I så fall må vi svare i det eneste språk de forstår. Vi kan ikke forholde oss passivt om tyskerne går til mobilisering, til massehenrettelser eller massedeportasjoner av norske borgere, til omfattende ødeleggelser av våre økonomiske verdier o. s. v. Et våpen som i slike situasjoner kan komme på tale er generalstreik.

Overfor slike muligheter må grensene mellom yrkene falle. Idag er vi ikke arbeidere, prester, advokater, lærere o. s. v., idag er vi først og fremst nordmenn, og vi plikter å sette inn alt, også utenfor den krets hvor vi sedvanlig arbeider. Det er godt å følge parolene, men det er ikke nok. Hver mann må gjøre sin innsats for også

å få andre til å følge dem, og han må forberede seg i tide på å kunne gjøre dette effektivt. Dette er ikke en stor handling, det er en enkel plikt mot vårt land. Fra «Krigsoversikt».

DÅRLIGE NORDMENN

Ved Kra. Brødfabrikk A-S, hvor det produseres brød til den tyske Wehrmacht, hersker det arbeidsforhold som grenser til det utrolige. Bakermester Oscar Borgen og arb. form. Palmer Løvstrand har ved trusler og forbannelser oppjaget tempoet 150 % av hva det var før krigen, de unnser seg ikke for personforfølgelse og trakkasering av arbeidere som ikke er myke nok, så de ser seg nødtvunget til å si opp sine plasser, eller blir oppsagt.

Bedriftsleder Rich. Osmundsen harmonerer med driftsherrne, den sivile produksjon blir villig fortrenget for den tyske, idet fortjenesten er større. Arbeidernes rettigheter blir gang på gang brutt, under foregivende at tyskerne står bak, samtidig som han på det varmeste understreker sin forståelse av arbeidernes vanskelige stilling, men desverre — de någjeldende lover og bestemmelser hindrer ham i å lette noe på sine arbeideres kår!

Utad gode nordmenn; men innad?

DET FINSKE kommunistpartiet er reorganisert på et kjempemøte i Helsingfors. Det kommer til å gi ut et blad sammen med venstre fløy av sosialdemokratiet som nå fører opposisjonen mot Tannerklikken og som grupperer seg omkring de frigitte sosialdemokratiske politikerne og riksdagsmennene Wiik, Sundstrøm o. a. Det første nr. av bladet er alt kommet, det heter Vapaa Sana. Det har vært endel vansker med å få det ut fordi de finske trykkeriene i det lengste forsøkte å boykotte det.

Nr. 16

FRIHETEN

1945

JANUAR

DE FAGORGANISERTES KAMPORGAN

DE FAGORGANISERTE ARBEIDERE KREVER KOMMUNISTENE INN I LEDELSEN

Da tyskerne overfalt og besatte Norge, gikk det lang tid før det ble ytet nevneverdig motstand mot okkupasjentene. Det varte lenge før man her i landet fikk organisert en illegal motstandsbevegelse med virkelig myndighet og slagkraft mot de tyske nazister og deres norske lakeier. Det var som hele folket var lamslått av de for oss så uvante hendinger. Men etter hvert øket dog motstanden jevnt og sikkert, enda det hersket atskillig uenighet om midlene i kampen og på tross av at man ingen samlet eller enhetlig ledelse hadde som kunne organisere og samordne kreftene i den felles kamp. Det står nå helt klart for det norske folk at motstandsbevegelsens kamp har lidt under dette forhold.

Det illegale kommunistiske parti innså tidlig nødvendigheten av at den kamp det norske folk måtte føre for å fri seg fra undertrykkene og bødlene ikke bare måtte føres etter den passive linjes prinsipper, men også den aktive linje måtte komme til anvendelse. De har da også senere fulgt denne linje, konsekvent og energisk. Arrestasjoner, deportasjoner, pinsler og henrettelser har slått store hull i arbeidernes rekker, men hullene er straks fylt igjen av friske og kampberedte krefter som er villige til å sette alt inn for Norges sak. Den aktive linje har etter hvert fått flere og flere tilhengere; folket innser at det må settes virkelig kraft inn i kampen mot nazibarbarene, og man kan med rette snakke om et gjennombrudd for den aktivistiske linje i motstandsbevegelsen i Norge i dag.

Det som nå gjenstår er å skaffe denne mektige motstandsbevegelse en samlet og enhetlig ledelse som kan lede sluttkampen, som står på dagsordenen, til en hurtig og seierrik slutt. Den norske heimfrontledelse kan ikke lenger holde kommunistene, som har ytet slikt bidrag i den felles kamp og slike offer for den felles sak, og hvis linje har tilslutning av storparten av det norske folk, utenfor ledelsen av heimefronten.

De fagorganiserte arbeidere krever derfor:

Kommunistene med i heimefrontledelsen!

Av to viktige grunner må dette skje straks.

For det første fordi de representerer den best organiserte og mest aktive kampkraft i den norske motstandsbevegelse for å fri land og folk for okkupasjer og nazister så hurtig som råd er.

For det annet fordi kommunister i heimefrontens ledelse vil være den beste garanti mot reaksjon og nynazisme i etterkrigstiden her i landet.

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

Noen tagning nydannelse på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

N

sk talt
emene.
rupen
er det
t. Det
ttelse.
s med
skulle
faglige
hadde
å be-
artede

nytter
Det er

hvert
arbei-
er om-
itet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
skall.
isolert.
egelse,
dristig-
s tillit.
er bygd
lassen.
ste og
det er
arbei-
gs fri-
en rolle
gen og
om det
ulle ha